

בית משפט לענייני משפחה באשדוד

תלה"מ 15309-09-19 ל' נ' ל'
תלה"מ 13899-12-20

בפני כב' השופטת עפרה גיא

תובע א.ל.
באמצעות בא כוחו- עו"ד גיל שחף ואח'

נגד

נתבעת ב.ש.ל.
באמצעות באי כוחה- עו"ד יגאל בן חיים

ספרות:

דניאל פרידמן, נילי כהן חוזים

חקיקה שאוזכרה:

חוק החוזים (חלק כללי), תשל"ג-1973: סע' 14, 14(ד), 18, 20

תקנות סדר הדין האזרחי, תשע"ט-2018: סע' 27

חוק יחסי ממון בין בני זוג, תשל"ג-1973

פסק דין

בפניי שתי תביעות שהוגשו על ידי התובע (להלן: "התובע" ו/או "האיש") כנגד הנתבעת (להלן: "הנתבעת" ו/או "האישה"). האחת, תביעה רכושית במסגרתה עתר לקבוע כי הוא זכאי למחצית מכלל הזכויות הרשומות על שם הנתבעת, לרבות זכויות מדירה הרשומה על שמה וזכויות סוציאליות. השנייה, תביעה לביטול הסכם, עתר לקבוע כי הסכם הגירושין שנחתם בין הצדדים ביום 27/10/1998 ואושר על ידי בית משפט לענייני משפחה ביום 4/11/1998, בטל מחמת פגמים בכריתתו.

1. רקע ועובדות שאינן במחלוקת

א. הצדדים נשאו לראשונה בשנת 1979, נולדו להם שני ילדים והם התגרשו בפעם הראשונה בשנת 1984.

- ב. בשנת 1985, בהיותם גרושים, קבלה האישה זכויות מעמיגור בדירה ברחוב ... (להלן: "הדירה הראשונה").
- ג. בשנת 1986, בני הזוג נשאו מחדש ובמהלך שנה זו, נולד בנם השלישי.
- ד. הנתבעת הגישה כנגד התובע תביעות לאחזקת ילדים ומזונותיהם ביום 14/10/1998 במסגרת תיקים 9410-98 ו 9411-98. במסגרת תביעותיה אלו טענה כי קיים נתק בין בני הזוג והם חיים בחדרים נפרדים.
- ה. הצדדים חתמו על הסכם שנערך בין הצדדים ביום 27/10/1998 וכוותרו "הסכם". במסגרת ההסכם נקבע בסעיף 6 (ב) להסכם כי זכותו של התובע בדירה לעיל, תועבר לידי האישה, כך שהאישה והילדים יוכלו להמשיך ולהתגורר בדירה. בסעיף 8 להסכם נקבע כי "כל נכס אחר לרבות זכויות כספיות, קופ"ג, תוכניות חיסכון, ביטוחי חיים וכיו"ב, יישארו ע"ש ובעלות הצדדים כפי שהנם כיום, תוך שלכל צד לא תהא זכות בחלקו של הצד שכנגד".
- ו. ההסכם אושר בבית משפט ביום 4/11/1998 בפני כבוד השופטת המנוחה, שרית גולן.
- ז. ביום 19/05/1999, הצדדים התגרשו.
- ח. ב- 15/04/2001 מומשו זכויות רכישת הדירה מעמיגור והדירה הראשונה נרשמה על שם האישה בלבד.
- ט. אין מחלוקת שבין השנים 2001-2003, האיש שהה בצרפת כאשר הצדדים חלוקים אודות נסיבות עזיבתו. לאחר חזרתו ארצה, שב והתגורר בדירה הראשונה הרשומה על שם האישה.
- י. בשנת 2011 נמכרה הדירה הראשונה ובמקומה נרכשה דירה חדשה ברחוב... בעיר... (להלן: "הדירה השנייה").
- יא. התובע הגיש תביעתו הרכושית בחודש ספטמבר 2019, שלאחריה, הגישה הנתבעת תביעתה לפינויו מהדירה השנייה במסגרת [תמ"ש 66978-01-20](#).

- יב. לאור בקשת ילדי הצדדים, הוגשה בקשה משותפת לפיה התובע יעזוב הדירה. ברם הוסכם כי, נשמרת לו הזכות לטעון כלל טענותיו ואין בעזיבתו בכדי לפגוע בטיעונו. משכך ונוכח עזיבתו את הדירה השנייה ביום 31/01/2021, נסגרה תביעת הפינוי.
- יג. בדצמבר 2020 הגיש התובע תביעה הצהרתית לפיה יקבע כי ההסכם שאושר בבית משפט לענייני משפחה ביום 4/11/1998 מבוטל.
- יד. יוער כי שתי התביעות התבררו יחדיו לרבות ניהול ההוכחות ושמיעת הראיות בתיקים.

2. טענות התובע

- א. התובע הגיש כאמור לעיל, תחילה את תביעתו הרכושית ובמסגרתה טען כי הצדדים נשאו לראשונה בשנת 1979 כדמו"י וכאשר נשאו לא היה כל רכוש ובמהלך חיי הנישואין נולדו להם שלושה ילדים, שלושתם בגירים, כאשר כיום שלושת ילדיהם נשואים בעצמם ולבני הזוג, שישה נכדים.
- ב. בדצמבר 1987 (בעניין זה יוער כי המדובר בטעות שכן בפועל הובהר כי הצדדים התגרשו לראשונה בשנת 1984) התגרשו לראשונה, בין היתר בשל קשייהם הכלכליים והתובעת פנתה למשרד השיכון לקבל סיוע בדיוור ציבורי וקבלה מחברת עמיגור את הדירה ברחוב... בעיר..., הדירה הראשונה.
- ג. חרף גירושיהם המשיכו לנהל מערכת יחסים זוגית לכל דבר, הכוללת יחסי אישות, ניהול משק בית משותף, נשיאה בעול הוצאות הילדים וכיו"ב.
- ד. ב- 15/08/1991 נשאו בשנית וגם באותה העת היו חסרי רכוש.
- ה. ב- 19/5/1999 התגרשו בשנית לאור מריבות חוזרות ונשנות אך המשיכו לחיות יחד כזוג נשוי וקיימו משק בית משותף.
- ו. בשנת 2001 עבר התובע לחיות בפאריז למשך כשנתיים, הגיע אחת לשלושה חודשים כשבוע לארץ והעביר מדי פעם כספים לנתבעת. כאשר שב ארצה בשנת 2003, חזרו הצדדים להתגורר יחד באותה דירה ובאותו חדר והמשיכו לנהל משק בית משותף.
- ז. ביולי 2004 ממשו זכותה של הנתבעת לרכישת דירת עמיגור במחיר מסובסד של כ- 40,000 דולר ששולמו מהלוואה שנטלה הנתבעת, אולם החזריה היו באמצעות הלוואה שהשיבו יחדיו במאמץ משותף. הדירה נרשמה באופן פורמאלי בלבד על שם הנתבעת מתוקף היותה בעלת הזכויות בעמיגור.

ז. בשנת 2007 החליטו להשכיר הדירה הראשונה ולשכור לעצמם וילדיהם דירה מרווחת יותר, בה התגוררו כארבע שנים. ההתנהלות הכספית בנוגע להשכרות הדירות, נעשתה על ידי התובע בלבד כאשר הוא היה אמון על תשלומי שכר דירה, גבייתו, חתימה על חוזים, ניהול מו"מ עם הדיירים והנתבעת אפילו לא הכירה הדיירים.

ט. בשנת 2011 נמכרה הדירה שבבעלות הצדדים בסך של 600,000 ₪ ובמקומה נרכשה דירה חדשה תמורת סך של כ- 1,000,000 ₪ בה מתגוררים הצדדים עד היום. ההפרש בין הדירות מומן בהלוואת משכנתא שנרשמה על שם הנתבעת בלבד אולם שולמה במאמץ משותף על ידי שני הצדדים. לטענתו הדירה נרכשה בסכום נמוך יחסית עקב מצבה הכללי אולם שופצה ביסודיות על ידי התובע עצמו ושוויה מוערך כיום בסך של כ- 1,800,000 ₪.

י. שני הצדדים תרמו למאמץ המשפחתי המשותף. כך עבד משנת 1991 כשמונה שנים כמתדלק ולאחר מספר שנים עבד ב... ואף ועבד בעבודות מזדמנות אחרות והשתכר בממוצע כ- 8,000 ₪ לחודש שהועברו במלואם לטובת התא המשפחתי ואילו הנתבעת עבדה משנת 1991 כ... , השתכרה כ- 4,000 ₪ ובשנים האחרונות, שכרה עמד על כ- 7,000 ₪. הצדדים גם יצאו כל שנה יחד משנת 2008 ואילך לחופשות משותפות יחד בארץ ובחו"ל, ישנו באותו חדר ובאותה מיטה. הטיולים מומנו על ידי התובע ובפעם האחרונה אף יצאו יחדיו לחופשה בפראג.

יא. באוגוסט 2016 נוצר נתק בין הצדדים עקב מריבה והתובע הגיש בקשה ליישוב הסכסוך, סעד זמני לעיקולים על הדירה וחשבון הבנק. ברם, בפגישה ביחידת הסיוע החליטו הצדדים לשוב לחיות יחדיו. בפועל באותה עת, שהה התובע בסך הכל כחודשיים מחוץ לבית הצדדים עד ששבו לחיות יחדיו, כאשר הצדדים המשיכו לנהל חיים משותפים לכל דבר ועניין לרבות חופשות וארועים משותפים.

יב. משבר נוסף בין הצדדים ארע באוקטובר 2018 כאשר מאותו מועד, הנתבעת חדלה לבשל לו, הפרידה כביסה ובקשה כי יכבס בעצמו וסרבה לדבר עמו.

יג. בעת הגשת התביעה הצדדים חיו יחד בבית כאשר התובע נשא בכל הוצאות הבית. בעניין זה יוער כפי שצינתי לעיל, כי משהוגשה תביעת פינוי על ידי הנתבעת והצדדים הגיעו להסכמות בעניין זה, עזב התובע את הבית תוך שהוא שומר על כל טענותיו.

יד. בנסיבות אלו ושעה שהצדדים ידועים בציבור, חלה הלכת השיתוף ואין ברישום נכסים על שם הנתבעת בכדי לקבוע כי היא בעלת הזכויות בהם, לרבות דירת המגורים, זכויות סוציאליות וחשבון הבנק הרשום על שם הנתבעת.

טו. משהוגש כתב הגנה בתיק ובמסגרתו התברר כי הצדדים ערכו הסכם ביום 27/10/1998 אשר אושר בבית משפט וקיבל תוקף של פסק דין ביום 4/11/1998, טען האיש כי לא זכר

קיומו של ההסכם והגיש תביעה נוספת לביטול הסכם במסגרתה טען לפגמים בכריתת ההסכם.

טז. לטענתו, לאחר שהצדדים נשאו בשנית ב-1986, התגלעו בין הצדדים חילוקי דעות והאישה עזבה יום אחד את הבית והותירה אותו לטפל בשלושת ילדיהם ובמהלך תקופה זו הגישה תביעה למזונות ומשמורת הילדים. יום אחד שבה האישה לבית הצדדים ובקשה ממנו שיחתום על ההסכם.

יז. לטענתו, התביעה הוגשה כעת מאחר ולא זכר בכלל את קיומו של ההסכם ורק למקרא כתב ההגנה ועיון בהסכם, נזכר בקיומו.

יח. הבעל שקרס תחת נטל גידול הילדים והיה המום מהתנהגות האישה, סבר כי ההסכם הוא הסכם למטרת שלום בית בלבד ועל מנת שהאישה תשוב לבית, סמך על האישה וחתם עליו מבלי שבחן אותו, קרא אותו ולא היה ער להשלכותיו.

יט. כאמור לעיל, חרף הגירושין, הצדדים המשיכו לחיות כבני זוג לכל דבר וקיימו משק בית משותף והגירושין משנת 1984 נערכו בין היתר על מנת לאפשר לצדדים לקבל זכות המגורים בדירת עמיגור, הנתונה לתובעת מתוקף היותה אם חד הורית בלבד.

כ. דין ההסכם להתבטל מאחר והצדדים המשיכו בחיי שיתוף עד למועד הגשת התביעות ויש לבטלו מחמת התנהגותם, לפיה ההסכם הפך לאות מתה.

כא. יש לבטל ההסכם, שכן הצדדים לא קיימו הוראותיו שעה שהמשיכו לחיות יחד והוא המשיך להתגורר בדירה והזכויות בדירה לא נמסרו לאישה והילדים.

כב. מאחר והצדדים המשיכו להתגורר יחד, לא התקיימו הוראות ההסכם בנוגע למשמורת והסדרי ראייה ומזונות והוא דאג לכלכלת הבית.

כג. לא היתה בין הצדדים כל הפרדה רכושית והתובע המשיך להעביר הכספים שהרוויח לאישה עבור התא המשפחתי, מה שאיפשר לה לחסוך כספים.

כד. דפוס ההתנהגות האינטימית בפרט שעה שהיו נשואים שנים רבות ויש ביניהם קרבה אינטימית, רגשית ופיזית, על בסיס מתמשך המשתרע על פני עשרות שנים, מצביע על כוונה משותפת לבטל ההסכם.

כה. התובע טעה והחלטתו להתקשר בהסכם נעשתה על יסוד נסיבות ועובדות שונות מכפי שהוא חשב בעת עריכתו.

כו. התובע הוטעה שכן חשב שהוא חותם על ההסכם על מנת שהאישה תשוב לבית הצדדים כפי שקרה במציאות והתקשרותו בו היתה לצורך שיקום היחסים בלבד. ההסכם נערך

על ידי בא כוח האישה בעוד שהוא לא היה מיוצג והובהר לו כי מדובר בעניין טכני בלבד לצורך חזרתה לבית.

כז. יש לבטל ההסכם מחמת עושק. תנאי ההסכם אינם סבירים, לא היה עולה בדעתו להישאר ללא פנסיה, ויתור על מלוא זכויות האישה, כספים בבנק וזכויות המגורים.

כח. לולא היה במצב בו היה נתון ודברי האישה כי ההסכם נועד להבטיח שובה הביתה, לא היה מקבל תנאים מקפחים אלו לאחר שנות שיתוף רבות. המדובר בעושק וזעקת ההגינות דורשת התערבות בית משפט ובנסיבות אלו, יש לקבוע כי ההסכם שקיבל תוקף של פסק דין בבית המשפט ביום 04/11/1998 מבוטל.

3. טענות הנתבעת

א. דין התביעות להידחות. בכל הנוגע לתביעה הרכושית, טענה הנתבעת כי דינה דחייה שעה שהתובע הגיש תביעתו ביחס לכוונת שיתוף בדירת מגורים שנרכשה במהלך החיים המשותפים תוך שהתובע לא מזכיר ולו במילה אחת קיומו של הסכם שלום הבית ולחילופין גירושין שנערך ואושר על כבוד השופטת שרית גולן ז"ל ביום 04/11/1998.

ב. בהתאם להוראות ההסכם, דירת המגורים ברחוב ..., שהיתה שייכת לשני בני הזוג, היתה שייכת לאישה בלבד כמו כל נכס אחר על פי הוראות ההסכם.

ג. הצדדים מעולם לא חתמו על הסכם אחר והתנהל ביניהם משטר של הפרדה רכושית מלאה. בפועל, התובע מעולם לא ביקש לרשום הדירה על שמו ולא עלה על דעתו לעשות כן.

ד. מזה למעלה משבע שנים, אין בין הצדדים יחסי אישות והם מתגוררים בחדרים נפרדים בבית.

ה. לאחר גירושיהם הראשונים של הצדדים בשנת 1984, נהלה האישה מאבק עיקש מטעמה וקבלה את דירת עמיגור.

ו. הצדדים חתמו על הסכם מיום 27/10/1998 שקיבל תוקף של פסק דין ביום 4/11/998 לאחר חיים קשים ומרירים ביניהם, בהם עברה האישה מסכת של התעללות כלכלית ומילולית קשות ואף נזנחה על ידי האיש שנסע מעבר לים והותירה עם שלושה ילדים קטנים.

ז. במהלך החיים המשותפים כמעט ולא העביר האיש כספים לאישה, מעולם לא היה יציב במקום עבודה ולא שיתף אותה גם כשהיה עצמאי. כל אחד מהצדדים ניהל חשבון בנק נפרד והאישה היא שאחראית על תשלומים בצורה סדירה לה ולילדיה תוך שהבעל חי לסירוגין בבית כבבית מלון, מגיע מתי שבא לו, מתגורר אצל חברים, משפחה או נוסע לחול לתקופות ממושכות.

- ה. כאמור בהסכם, הבעל ויתר על זכויותיו בדירה ברחוב ... וביום 15/04/2001 ממשה לבדה זכותה לקנות הדירה מחברת עמיגור תוך שנטלה משכנתא המשולמת מחשבונה בלבד.
- ט. הצדדים חיו בנפרד תקופה ארוכה והתובע ניצל טוב לבה וחיזר אחריה בניסיון לחזור לחיים משותפים והיא אפשרה זאת מבלי לפגוע בזכויותיה.
- י. הצדדים המשיכו להתנהל בהפרדה רכושית מלאה, הצדדים נהלו חשבונות בנק נפרדים והאישה המשיכה לשלם בעצמה כל חשבונות המשכנתא, ארנונה ומרבית הוצאות כלכלת הצדדים והתובע בקושי נשא בתשלומים שוטפים, עניין שהעיב על יחסיהם.
- יא. ביום 04/05/2001 רכשה תחת מכירת הדירה ברח' ... את הדירה ברחוב ... בעיר ..., כאשר הדירה הראשונה נמכרה בסך של 575,000 ₪ ומסכום זה סלקה את יתרת המשכנתא שנותרה בסך של כ- 45,000 ₪ ונותר בידה סך של כ- 530,000 ₪. הדירה ברח' שניר נרכשה בסך של 1,000,000 ₪ ולצורך השלמת התמורה נטלה משכנתא בסך של 400,000 ₪ מבנק מזרחי טפחות בע"מ ואף ביטוחי המשכנתא נרשמו על שמה. עוד נטלה הלוואה ממקום עבודתה בסך של 40,000 ₪; פרעה את קרן ההשתלמות ממקום עבודה בסך של 43,000 ₪ לצורך הרכישה ובסך הכל הוסיפה 480,000 ₪ ללא כל עזרה מהנתבע.
- יב. בנוסף, נטלה הלוואה מבנה מ' בסך של 150,000 ₪ על מנת לשפץ הבית נוכח מצבו.
- יג. הדירה השנייה הינה שחלוף של הדירה הראשונה השייכת לה וכל יתרת התמורה שולמה מכיסה בלבד.
- יד. כאשר התובע עזב הנתבעת בשנת 2001 הוא לא עשה זאת על מנת לעבוד בצרפת, אלא, החליט לעזוב הבית כפי שעשה בפעמים קודמות, תוך שהוא מרגיש רווק ובעל בית לעצמו ובקושי מעביר כספים והיא נאלצה לרוב להסתמך על בני משפחתה.
- טו. התובע טעה במועד רכישת הזכות הציבורית בדירת עמיגור וזו לא נרכשה בשנת 2004, אלא בשנת 2001. הוא מעולם לא שילם המשכנתא, זו שולמה מחשבונה בלבד. הדירה נרשמה על שמה והוא מעולם לא ביקש לרושמה על שמו, שכן היה ברור לכל כי מדובר בדירתה.
- טז. היא זו שנהלה את דמי השכירות; חתמה על הסכמי השכירות; נהלה משא ומתן עם השוכרים; גבתה דמי השכירות ולתובע לא היה חלק בזה.
- יז. הדירה הנוכחית מעולם לא שופצה על ידי התובע ובנה משה הוא שסייע לה.
- יח. התובע עבד תקופה ארוכה כעצמאי, מעולם לא נתן לה דין וחשבון על כספיו ואך לעיתים העביר לה סכום כלשהו לטובת צורכי הילדים.
- יט. היא עובדת ב... מאז 1991 ומשתכרת במקום עבוד יציב בסך של 5,000-6,000 ₪ ותמיד הסתייעה בבני משפחתה שתמכו בה כל הדרך.

כ. בין הצדדים לא מתקיימת תקשורת תקופה ארוכה ולא רק מאז 2018. במהלך השנים, התובע לא נמצא בבית באופן סדיר לפי גחמותיו ולעיתים לתקופות פירוד ממושכות. כך גם לרוב היה אוכל בחוץ והיה לוקח הכביסה שלו למכבסה.

כא. למעט תשלום חשמל, גז וועד בית, התובע אינו נושא בתשלומים הכבדים הכוללים רוב הוצאות הכלכלה, משכנתא, מיסים, מים, הוצאות הילדים וחינוכם וכל אלו רבצו לפתחה של הנתבעת.

כב. בנסיבות אלו, חלות הוראות ההסכם שנערך בין הצדדים. עוד הוסיפה וטענה שאף לולא ההסכם, לא היתה בין הצדדים חזקת שיתוף, מאמץ משותף לא בפועל ולא בכח.

כג. בכל הנוגע לתביעה לביטולו של ההסכם, טענה הנתבעת כי מאז חתימת הצדדים על גבי ההסכם חלפו למעלה מעשרים שנה והתובע לא עשה דבר בעניין. כך גם פעלו הצדדים על פי הוראות ההסכם כאשר הדירה השנייה שנרכשה נרשמה על שם האישה בלבד ובכך יש להעיד על כוונת הצדדים.

כד. יש לזכור שההסכם שנערך מהותו הסכם שלום בית ולחילופין, הסכם גירושין. עובדה זו שומטת טענת התובע לפיה ההסכם נערך לצורך קבלת הזכות הציבורית מעמיגור. לו דבריו היו נכונים הרי שהיה על הצדדים לערוך הסכם גירושין תוך קביעת גט לאלתר על מנת לקבל הדירה מהדירור הציבורי.

כה. די בכתבי הטענות מצד התובע על מנת להמחיש את מצב היחסים בין הצדדים במהלך השנים וקיימים סימני שאלה מרובים בנוגע לטענתו לפיה היה מאמץ משותף במהלך חיי הצדדים יחד.

כו. הטענות בנוגע לפגמים בכריתת ההסכם כגון טענות, הטעייה ועושה, דינן מחיקה שכן טענות אלו נטענו בשיהוי של 20 שנה ולא תוך פרק זמן סביר, מה גם שהתובע אינו עומד בתנאים שנקבעו בפסיקה לעניין זה.

כז. דירתם הראשונה של הצדדים שנרכשה במהלך חיי נישואיהם הראשונים, נמכרה לאחר שהתובע לא עמד בתשלומי המשכנתא עובדה שהביאה לסדרת חובות, איומים מהבנק על הערבים ובסופו של יום, למכירת הדירה.

כח. הצדדים לא נשאו בשנית בשנת 1991 אלא בשנת 1986 כאשר לאישה כבר היו זכויות בדירור ציבורי.

כט. במהלך החיים המשותפים הם חיו תחת מריבות דחופות, פירודים חוזרים ונישנים והיעדר ניהול משק בית משותף, ניהול חשבונות נפרדים וכל אחד שמר על זכויותיו כאשר הבעל לא היה שיתוף בהוצאות הבית וגידול הילדים.

- ל. הנתבעת לא עזבה את הבית לחודש וחצי לפני עריכת ההסכם, כנטען אלא למשך שבוע בלבד וזאת נוכח התעמרות התובע בה ובילדים עד כי לא יכלה לשאת זאת עוד.
- לא. התובע חתם על ההסכם מרצונו החופשי ומעולם לא טען אחרת במהלך 20 השנה שחלפו ואף לא ביקש לרשום הדירה הנרכשת על שמו וזאת שעה שפעלו על פי מתווה ההסכם.
- לב. הצדדים נפרדו פעם אחר פעם ולאחר חזרתו ארצה, היא הסכימה לקבלו על פי סינדרום האישה המוכה וחרף התנהגותו המחפירה מתוך רצונה שאבי הילדים יהיה עימם.
- לג. נסיעות הצדדים לחו"ל מומנו על ידי הנתבעת; בחו"ל הצדדים לנו במיטות נפרדות וכאמור, כרטיסי הטיסה מומנו על ידה.
- לד. בנסיבות אלו, עתרה לדחות התביעות.

4. דיון

בין הצדדים קיימות מספר מחלוקות כאשר העיקריות שבהן, נפקות הגירושין; מעמד המשפטי של הצדדים לאחר גירושיהם השניים; מעמדו של ההסכם אותו ערכו הצדדים ואישורו ביום 04/11/1998 ומתי, אם בכלל חזרו לחיות יחד.

תחילה אדרש למחלוקת בשאלה האם הקשר שקיימו הצדדים לאחר מועד סידור הגט השני ביום 19/05/1999 השתכלל לקשר של "ידועים בציבור".

ככל שיוכרע כי הקשר בין הצדדים השתכלל לכדי קשר של "ידועים בציבור", יש לעבור לבחינת שאלה נוספת והיא, האם זכאי התובע לקבלת הסעדים להם עתר בתביעה לפסק דין רכושי או לחלקם.

ובמילים אחרות – האם התקיים שיתוף רכושי בין הצדדים בנכסים להם עתר בתביעתו. לאחר שאשיב על שאלות אלה, אדרש לבחינת ההסכם שנערך בין הצדדים ונפקותו.

5. האם הגירושין היו גירושין למראית עין

- א. בעניין זה טען התובע בכתבי טענותיו בכתב התביעה הרכושי, כי הצדדים התגרשו נוכח הקשיים הכלכליים (סעיפים 4 ו-7 לכתב תביעתו בתביעה הרכושית).
- ב. בתביעתו לביטול הסכם טען כי הצדדים התגרשו בשנת 1984 בין היתר על מנת לאפשר לאישה לקבל זכויות מגורים. בנוגע לגירושין השניים בשנת 1999 טען כי התגרשו אולם המשיכו לחיות יחדיו.

- ג. בעדותו בפניי טען כי התגרשו למראית עין ועל מנת לקבל הזכויות מעמיגור (ראו עמוד לפרוטוקול, שורה 16).
- ד. הגם שלא ברור מתי חזר התובע להתגורר עם הנתבעת לאחר גירושיהם הראשונים נוכח חלוף השנים ושעה שמדובר בגרסה מול גרסה, מוסכם בין הצדדים כי הזכויות בדירה מעמיגור נתנו לאישה מתוקף מצבה המשפחתי בשנת 1985 שעה שהצדדים היו גרושים.
- ה. הצדדים נשאו בשנית בשנת 1986 ואין מחלוקת שב- 14/10/1998 הגישה הנתבעת כנגד התובע תביעת מזונות ומשמורת.
6. התובע העיד כי הנתבעת עזבה אותו ותקופה של כחודש וחצי והוא נותר לבדו עם הילדים. מנגד, הנתבעת העידה כי עזבה לתקופה של כשבוע ולאחר חזרתה ערכו הסכם שלום בית חלף גירושין. כך או כך ושעה שהזכויות בדירת המגורים מעמיגור מומשו רק בשנת 2001 ומלכתחילה ניתנו לאישה בשנת 1985, לא מצאתי כל הצדק סביר לטענת האיש לפיה המדובר בגירושין למראית עין ולא מצאתי כל הגיון לראות גירושיהם השניים כפיקטיביים בהיעדר טובת הנאה הצומחת לבני הזוג בעקבות הגירושין. משכך ונוכח התביעות שהגישה האישה בשנת 1998 לאחר עזיבתה את הבית, ההסכם שערכו והעובדה שבפועל הוכח כי התובע עזב את הבית בין השנים 2001-2003, מביאה לידי מסקנה כי אין מדובר בגירושין פיקטיביים כטענת האיש, אף אם לאחר הגירושים השניים בחרו הצדדים לשוב ולחיות יחד.
- 7. האם הקשר בין הצדדים השתכלל לכדי קשר של "ידועים בציבור", דיון ויישום הדין החל**
- במצב דברים זה ולאחר שהצדדים חזרו לחיות יחד לאחר גירושיהם השניים ואינם נשואים כיום, יש לבחון מצבם המשפטי והאם השתכלל הקשר ביניהם לקשר של ידועים בציבור. הלכה פסוקה היא, כי שני תנאים מצטברים צריכים להיות מוכחים כדי שבני זוג ייחשבו "ידועים בציבור" ואלו הם: ניהול חיי משפחה כבעל ואישה וניהול משק בית משותף.
- לעניין זה ראו [ע"א 621/69](#) קרול נסיס נ' קורינה יוסטר, פ"ד כד(1) 617, 619 (1970), שם נקבע כי:
- "יש כאן שני יסודות: חיי אישות כבעל ואשה וניהול משק בית משותף. היסוד הראשון מורכב מחיים אינטימיים כמו בין בעל ואשתו המשותתים על אותו יחס של חיבה ואהבה, מסירות ונאמנות, המראה שהם קשרו את גורלם זה בזה... היסוד השני הוא ניהול משק בית משותף. לא סתם משק בית משותף מתוך הצורך האישי, נוחות, כדאיות כספית או סידור ענייני, אלא כפועל יוצא טבעי מחיי המשפחה המשותפים, כנהוג וכמקובל בין בעל ואשה הדבקים אחד בשני בקשר של גורל חיים..."**
8. עוד הוסיפה הפסיקה וקבעה כי די בכך ששאלת קיומם של התנאים הנ"ל תיבחן על פי קריטריונים סובייקטיביים. דהיינו, כיצד ראו בני הזוג, האיש והאישה, את מערכת היחסים שביניהם.

משכך נקבע כי כל מקרה ראוי לו שייבחן על-פי נסיבותיו, מתוך ראייה כוללת של העובדות ומתוך סקירת היחסים על-פי מרכיבים שונים ומאפיינים המתקיימים בין בני הזוג. ראה [ע"א 79/83 היועה"מ לממשלה נ' סוזן שוקרון](#), פ"ד לט (2) 690 693 וכן- ע"א 107/81 אלון נ' מנדלסון, פ"ד מג(1), 431.

מכאן נובע, כי יש לשאול, כיצד ראו הצדדים שבפנינו את מערכת היחסים שביניהם.

9. באשר לשאלת נטל ההוכחה לקיומם של יחסי "ידועים בציבור", נקבע בפסיקה כי בשלב הראשוני, נטל ההוכחה רובץ לפתחו של הטוען למעמד של "ידוע בציבור", על פי הכלל "המוציא מחברו עליו הראיה", ובמקרה שלנו על התובע. ראו: [ע"א 714/88 נירה שנצר נ' יובל ריבלין](#), פ"ד מה (2), 89 (1991)).

10. יחד עם זאת, משהוגדרה מערכת היחסים בין בני הזוג כ"ידועים בציבור", הנטל הרובץ על ידוע בציבור הטוען לזכות לשיתוף בנכסי בן זוגו הוא כבד יותר מן הנטל הרובץ בנסיבות דומות על בן זוג נשוי. משכך, על בן הזוג הטוען לשיתוף מוטל נטל ראייתי מוגבר ועליו להוכיח כוונת שיתוף מיוחדת. ראה [ע"א 4385/91 סלם נ' כרמי](#), פ"ד נא(1) 337, 348.

מכל אלה נובע איפוא, כי השוני בין בני-הזוג הנשואים לבין בני-זוג "הידועים בציבור" הינו בנטל ההוכחה. שכן נפסק, כי העובדה שהחיים המשותפים אינם מעוגנים באקט פורמאלי של נישואין, עשויה להצביע, בנסיבות מתאימות, על ארעיות הקשר שבין בני הזוג ועל העדר גמירת דעת באשר לשיתוף בזכויות. אלא, שאין לקבוע בעניין זה כל מסמרות, והכול תלוי בנסיבות העניין. לפיכך, ראשית ייבחנו תנאי הסף הנדרשים כאמור לצורך הגדרת הקשר בין הצדדים.

אדון תחילה בשאלה הראשונה - האם ניהלו הצדדים "חיי משפחה כבעל ואישה" וככל שכן, ממתני.

א. תנאי זה של חיי משפחה קיבל פירוש של קיום חיי אישות כבעל ואשה. (ראו דברי כב' השופט ברנזון בע"א 621/69 קרול נסיס נ' קורונה יוסטר, פד"י כד (1) 617, 619; [ע"א 235/72 בירנבאום נ' עזבון י' לוי](#), פ"ד כז (1) 645.

ב. לצורך הקביעה כי איש ואישה ניהלו חיי משפחה, מרכיב המגורים הוא מרכיב חיוני ביותר.

כך עו"ד בן דרור בספרו "הידועים בציבור" נשואים ללא נישואין", קוק הוצאה לאור בע"מ, תשנ"ג-1993 בעמ' 33 :

"הבסיס לראיית בני זוג כידועים בציבור, לשם הוכחת חיהם כזוג ולשם הוכחת משק בית משותף, הינו המגורים המשותפים.

כשם שלכל זוג נשוי מעון משותף שהוא מרכז חייו, כך על זוג הרוצה לקבל הכרה כידועים בציבור, חלה החובה להתגורר במגורים משותפים, תנאי זה הינו תנאי ראשוני ויסודי, וסימוכין לכך רואים בהופעתו במרבית חוקי הידועים בציבור".

וכן :

"גם אם אין במגורים משותפים משום תנאי מכריע, הרי יש בהם משום ראייה חזקה לחיי המשפחה בין בני הזוג.
קשה לראות בשני אנשים "משפחה" אם אינם מבליים את חייהם המשותפים במקום מגורים משותף בו שוהים שניהם".

בעניין זה מצאתי מקום לציין כי הפסיקה הכירה בבני זוג כ"ידועים בציבור" על אף שלא התגוררו בדירה אחת, ראו ע"א 79/83 היועה"מ לממשלה נ' סוזן שוקרון, פ"ד לט (2) 690.

11. מן הכלל אל הפרט

המחלוקת העיקרית בין הצדדים הינה האם הקשר בין הצדדים לאחר גירושיהם השניים השתכלל לקשר של ידועים בציבור. מחומר הראיות הרב שהונח בפניי התרשמתי כי הצדדים ניהלו חיי משפחה כבעל ואישה במהלך רוב השנים גם אם חייהם יחד לא תמיד היו סוגים בשושנים. התרשמתי כי הצדדים נפרדו למספר תקופות קצרות במהלך חייהם המשותפים בהן התגרשו, בין היתר אחת התקופות ארכה כשבוע (כטענת הנתבעת) עד חודש וחצי (כטענת התובע) שלאחריה כאמור לעיל, התגרשו הצדדים בפעם השנייה.

לא ברור מתי בדיוק התובע עזב את הבית טרם גירושיהם השניים ולאחר עריכת ההסכם. לטענתו, הוא נשאר להתגורר יחד עם הנתבעת בבית ואף טען כי הגירושין נועדו בין היתר לצורך אפשרות קבלת זכויות בבית. כפי שצינתי לעיל, טענתו בעניין זה אינה מתיישבת עם ההסכם שנערך שכן לו היה בדעתם של הצדדים להתגרש על מנת להבטיח קבלת הזכויות בדיוור הציבורי, ברי כי לא היו עורכים הסכם שלום בית ולחילופין גירושין במועד בו נערך.

מחומר הראיות שהוצג בפניי מתבררים הנתונים הבאים :

א. הצדדים היו באירועים משותפים. לעניין זה צרף התובע תמונות בהן נראו בני הזוג מטיילים בארץ ובחול, מחובקים. עוד צרף תכתובות רבות ביניהן מהן ניתן ללמוד כי קיים ביניהם קשר זוגי חם הכולל דאגה משותפת, התובע רכש דברים לנתבעת וההיפך.

ב. כן העידו מטעם התובע שני אחיו, אשר העידו כי לצדדים היו עליות ומורדות, נפרדו וחזרו, האחים אף העידו כי היו בקשר עם הצדדים, מדי פעם אף התארחו אצלם בבית, האח אף ציין כי פעם הזמן לבצע התקנת ארונית בדירת הצדדים.

ג. הנתבעת העידה כי הצדדים נסעו יחד לחופשות בבטומי; פראג; פולין; ברלין; ירושלים ועוד.

ד. האם התקיימו בין הצדדים יחסי אישות- הנתבעת העידה כי מאז שהכירו, ככל הנראה בין השנים 1976-1978, לא היה לה בן זוג אחר פרט לתובע. אומנם הנתבעת טענה כי במהלך העשר שנים האחרונות לא היו בין בני הזוג יחסי אישות והם ישנו במיטות נפרדות כאשר נפשו יחד בחו"ל (עמו' 18 לפרוטוקול, שורות 28-30), אולם די בכך בכדי לבסס קיומם שעה שישנו יחד באותו החדר. בעניין זה כאמור, העידה הנתבעת כי לא היה לה מעולם בן זוג אחר מאז שהכירה התובע ואף לא הועלתה טענה כי לתובע היתה בת זוג אחרת ובהיעדר כל ממצא פוזיטיבי בעניין זה, ניתן להסיק על קיומם של יחסי אישות.

ה. לבני הזוג שלושה ילדים משותפים ונכדים.

ו. ממקרא חומר הראיות שבפניי לא ברור בדיוק מתי שב האיש לדירה לאחר הגירושים הראשונים והשניים. התובע טען כי לא עזב כלל את הבית חרף גירושיהם. מנגד, טענה האישה שחזר כעבור מספר שנים ולא הניח לה.

ז. עוד העידה הנתבעת כי בסמוך לגירושים הראשונים בין הצדדים בשנת 1984, התובע עזב את הבית לתקופה של כחודש וחצי והם חזרו לחיות יחד בשנת 1986 (עמו' 17 לפרוטוקול, שורות 30-32).

ח. ביחס לתקופת החיים המשותפת לאחר הגירושים השניים העידה כי :

**"ש. אחרי שהתגרשתם פעם שנייה אתם ממשיכים לחיות ביחד?
ת. לא. כשאת אומרת לחיות ביחד, אפשר להגדיר את המילה ביחד. ביחד זה לישון ביחד, ביחד זה לקנות ביחד, ביחד זה חיבה ואהבה, ביחד זה ילדים ואסיפות הורים, הילדים בטיולים. ביחד זה לעשות הכל ביחד. במקרה הזה אני עשיתי הכל".**

(עמוד 18 לפרוטוקול, שורות 9-12).

ובהמשך :

**"ש. לא חזרתם לחיות ביחד אחרי 99 שהתגרשתם?
ת. הוא התחנן על נפשו, שלח רבנים ושלח אנשים, ביקש סליחה ואמר אין לי לאן ללכת".**

(עמוד 23 לפרוטוקול, שורות 22-23).

ט. משכך, די באמור בגרסתה ושעה שלא הכחישה כי המשיכו להתגורר יחדיו, בכדי להסיק שבמהלך רוב השנים ואף לאחר גירושיהם הראשונים, עת חזר התובע להתגורר עם הנתבעת לאחר כשנתיים, שוכנעה הנתבעת לגרסתה, ליתן לו לשוב ולהתגורר עמה יחדיו.

י. התובע צרף הסכמי שכירות לשנים 2008-2011, מהם עולה כי הצדדים שכרו במשותף דירה בה התגוררו יחד בתקופה שבין 01/01/2008-31/12/2011.

יא. אם כן, התרשמתי כי למעט תקופה של כשנתיים לאחר הגירושים הראשונים ותקופה של כשנתיים בין השנים 2001-2003 ותקופות קצרות בהן הצדדים היו מסוכסכים ביניהם, הרי שהצדדים חיו יחדיו תחת אותה קורת גג בין השנים 1979 ועד למועד עזיבתו הסופי של התובע את הבית על פי ההסכמות אליהן הגיעו הצדדים, ביום 31/01/2021.

יב. במצב דברים זה ממכלול הראיות, עולה כי במהלך 42 השנים רוב השנים הצדדים חיו באותו הבית והוכח כי לאחר גירושיהם השניים, לכל הפחות חיו יחדיו תחת קורת גג אחת משנת 2003, עת חזר הנתבע מפריז. משכך, הגעתי למסקנה כי התקיים התנאי הראשון להוכחתו של קשר של "ידועים בציבור", דהיינו, הצדדים נהלו שוב חיי משפחה כבעל ואישה לכל הפחות משנת 2003, עת חזרו להתגורר יחדיו לאחר שהתובע שב מפריז בה שהה כשנתיים.

12. כעת אעבור לדיון בשאלה השנייה, האם התקיים בין הצדדים היסוד של "ניהול משק בית משותף"

א. משק בית משותף פירושו שיתוף במקום מגורים, אכילה, שתיה, לינה, הלבשה ושאר הצרכים שאדם נזקק להם בחיי היומיום, כאשר כל אחד מבני הזוג מקבל את הדרוש לו ותורם, אם מכספו ואם מעמלו את חלקו כפי יכולתו ואפשרויותיו. הכוונה לניהול תקציבי של יחידה משפחתית כגוף כלכלי. אין המדובר במשק בית משותף מתוך צורך אישי, נוחות, כדאיות כספית או סידור ענייני, אלא כפועל יוצא טבעי מחיי המשפחה המשותפים, כנהוג וכמקובל בין בעל ואשה הדבקים אחד בשני בקשר של גורל חיים. [ע"א 621/69 קרול נסיס נ' קורינה יוסטר](#), פ"ד כד (1) 617.

ב. מטבע הלשון "חיי משפחה במשק בית משותף" אינם כאמור רק מגורים משותפים, טיפול פיזי או סיפוק מיני, אלא חיים של אחדות ושותפות גורל של שניים החיים יחד לא בשל שיקולי נוחות או כדאיות כספית אלא מתוך צורך אישי פנימי המאחד אותם ואת גורלם (ראה דברי כב' השופט ברק בע"א [1751/90](#), דורנר פניה לוינסון נ' האפוט' הכללי -פורסם במאגרים משפטיים).

ג. בכל הנוגע ליחס בין תנאי הסף הנדרשים נקבע:

"דוק שאין המדובר כאן על שני יסודות מנותקים שאינם משתלבים זה בזה אלא על שני מרכיבים השזורים זה בזה : לא על חיי משפחה לבד המדובר כאן אלא על חיי משפחה בעלי אופי מוגדר, היינו כאלה שביטויים בקיום משק בית משותף".

[ע"א 107/87 שרה אלון נגד פרידה מנדלסון](#), פ"ד מג (1) 431, עמ' 434.

13. מן הכלל אל הפרט

- א. לאחר שעיינתי בחומר הראיות שהוגש לתיק, נחה דעתי כי גם יסוד זה התקיים. התרשמתי כי **לכל הפחות** הצדדים חיו תחת קורת גג אחת משנת 2003 למעט תקופה אחת בה הוכח כי התובע עזב את הדירה בפרוץ המשבר הקודם בין הצדדים, באוגוסט 2016, עת עזב התובע את הבית לכחודשיים, האישה החליפה צילינדר בדירה והאיש הגיש בקשה ליישוב סכסוך במסגרת תיק 21255-11-16. לאחר מכן, הצדדים חזרו לחיות יחד ואף נסעו לטיולים משותפים בחו"ל וזאת עד לאוקטובר 2018 עת פרץ בין הצדדים המשבר הנוכחי.
- ב. אומנם בעניין זה טענה הנתבעת כי במהלך חייהם המשותפים התובע לא היה באופן סדיר בבית, אולם למעט התקופות לעיל, לא הוכח כי עזב לתקופות ממושכות את הבית.
- ג. בנסיבות אלו, לא התרשמתי כי היה בתקופות עזיבתו את הבית מאז 2003 ועד בכלל בכדי לנתק את הקשר הזוגי בין הצדדים.
- ד. בעניין זה הוכח, כי חרף טענות הנתבעת, הרי שהצדדים התנהלו כיחידה כלכלית אחת, בכל הנוגע לניהולו השוטף של התא המשפחתי הכלכלי, כאשר הכנסות כל אחד מהצדדים משמשות בערבוביה לצורך סיפוק הצרכים הללו.
- ה. כאמור לעיל, שני הצדדים שכרו במשותף את הדירה בה התגוררו עד כניסתם לדירה הנוכחית ושניהם מופיעים כשוכרים על גבי הסכם השכירות וזאת במשך ארבע שנים רצופות בין השנים 1/1/2018-31/12/2011.
- ו. שני הצדדים חלקו בהוצאות אחזקת משק הבית. בעניין זה העידה הנתבעת כי התובע נשא באופן קבוע בהוצאות חשמל; וועד בית ותשלומי הגז (עמודים 20-21 לפרוטוקול, שורות 2-32). בכל הנוגע להוצאות כלכלת הבית אומנם טענה הנתבעת כי התובע רכש לעצמו דברים שאהב, עם זאת מחומר הראיות שצורף, הוכח בפניי כי שלחה לתובע רשימות קניות לביצוע קניות. אומנם, הנתבעת טענה כי מדובר ברכישות שבוצעו כאשר התובע הזמין הילדים לשבת, ברם, מעדותה ומהראיות שהוצגו, התרשמתי כי לרוב התובע היה עורך קניות לבית בהתאם לרשימות ששלחה לו הנתבעת ואף לגרסת הנתבעת, קניות אלו הגיעו לרוב לסכומים של 400-500 ₪ כל קנייה. משכך, התרשמתי כי התובע הוא זה שערך את עיקר הקניות לבית.
- ז. הנתבעת שלמה לתובע את חשבון קופת החולים ורק יום לפני קיום דיון ההוכחות, דהיינו, ביום 26/04/2021, בטלה את הוראת הקבע לקופת החולים (עמוד 20 לפרוטוקול, שורות 19-20).

ה. עוד הוכח מהראיות שצורפו כי בניגוד לטענת הנתבעת לפיה היא שלמה במזומן לעוזרת, הרי שלרוב הנחתה את התובע להשאיר כספים במזומן לעוזרת שהגיעה (ראו למשל הודעותיה של הנתבעת מיום 27/06/2017 ; 25/07/2017).

ט. התובע צרף תצלומי שיקים שהופקדו על ידו לחשבונה של הנתבעת, כך הציג בפניי מספר שיקים על סך מאות ₪ כל אחד, אשר נרשמו לפקודת הנתבעת. אומנם, הנתבעת העידה כי מדובר בשיקים שניתנו לה לאחר שעבדה בניקיון ושטיפת מדרגות על מנת לייצר הכנסה נוספת (ראו עמוד 23 לפרוטוקול, שורות 7-13) אולם לא מצאתי מקום ליתן אמון בגרסה זו, נוכח העובדה שמדובר בשיקים מהשנים 2017-2018 בהן היו בחשבון הבנק של התובעת עשרות אלפי שקלים בחיסכון ובמיוחד לנוכח העובדה שהיא העסיקה עוזרת בית בעת הזו. משכך, מתיישבת יותר גרסתו של האיש לפיה מדובר בשיקים שקיבל מעבודתו והופקדו בחשבון הבנק של האישה.

י. כך גם עיון בחשבונות הבנק של האישה משנת 2010 ואילך עולה כי במהלך השנים הופקדו סכומי כסף גדולים במזומן ואף לא במזומן. מעיון במסמכים שצורפו, הוכח כי סך של 190,000 ש"ח הופקד לחשבונה בסמוך למועד רכישת הדירה הנוכחית בשנת 2011 וסך נוסף של 20,000 ₪ הופקד על ידי הבן לחשבון ביום 07/04/2016 וסך נוסף של 3,000 ₪ הופקד על ידי הבת ביום 11/10/2015. עם זאת ובשים לב לעדותו של התובע לפיה לא עבד בצורה מסודרת במהלך השנים והרוויח בעיקר במזומן, הרי שהוכח שהופקדו לחשבונה של האישה סכומים רבים במזומן שלא היה להם כל הסבר. כך למשל, בשנת 2015 עולה כי הופקד לחשבון הבנק של האישה, בנוסף למשכורתה ביום 01/01/2015 שיק בסך 450 ₪; ב-14/01/2015 הופקד לחשבון סך של 1,500 ₪ במזומן; 17/02/2015 הופקד סך של 5,000 ₪ במזומן; 20/04/2015 הופקד סך של 4,000 ₪ במזומן ועוד סך של 200 ₪ בשיק; 07/05/2015 הופקד סך של 1,500 ₪ במזומן; 25/05/2015 סך של 2,000 ₪; 08/06/2015 סך של 9,500 ₪; 19/07/2015 סך של 5,000 ₪. אלו דוגמאות מועטות מתוך כספי מזומן ושיקים שהופקדו לחשבון הבנק של האישה במהלך השנים.

יא. האישה אומנם טענה כי הסכומים הללו הופקדו על ידי ילדיה, אולם אלו לא העידו ולא הוכח כי למעט הסכומים שהוצגו על ידה ראיות כי הופקדו על ידי הילדים, הופקדו על ידם סכומים נוספים בחשבונה. עוד טענה בחקירתה כי חלקם של הכספים הופקדו על ידי אחיה, גרסה זו נולדה לראשונה בחקירתה, ברם, כאמור לעיל, לא הוצגה ולו ראיה אחת על כך, מה גם שלא מצאתי הסבר הגיוני לכך שאחיה של הנתבעת יפקידו עבורה כספים שעה שעבדה וחסכה כספים ולא התרשמתי כי היתה במצוקה כלכלית. מה גם שביחס להפקדות כספים על ידי אחיה, טענה טענות סותרות, תחילה טענה כי כספים הועברו לה על ידי אחיה כהלוואה. לאחר מכן, טענה כי אחיה עשירים ונתנו לה מתנות. כך גם ביחס לכספים שקבלה מהילדים, תחילה טענה שמדובר בסיוע מצידם ולאחר מכן העידה כי מדובר בכספי פיקדון ששומרת עבורם. אף מטעם זה לא מצאתי מקום ליתן אמון בגרסתה לפיה כספים הופקדו על ידי אחיה.

יב. אם כן, סבירה בעיני יותר גרסתו של התובע לפיה כספי המזומן הרבים שהופקדו בחשבון הבנק של האישה הופקדו במהלך השנים על ידו ובנוסף לרכישות הכלליות שביצע עבור הבית.

יג. זאת ועוד, האשה עבדה כשכירה בעיריית אשדוד וככזו הרוויחה למשל, במהלך שנת 2014 כ- 5,000 ₪ לחודש כאמור בתדפיסי העו"ש. במקביל, שלמה משכנתא בסך של 2,300 ₪ לחודש; סיגריות, כ- 900 ₪ לחודש והוצאות אחזקת הבית בסך של כ- 3,500 ₪. סך הכל הוצאותיה החודשיות עמדו על סך של כ- 6,700 ₪ לחודש בעוד הכנסותיה לחודש עומדות על סך של כ- 5,000 ₪ ובמקום גרעון בהכנסותיה החודשיות בסך של כ- 1,700 ₪, מתברר מעיון בדו"ח היתרות בחשבון הבנק שלה, כי בסוף אותה שנה היו בחשבון הבנק שלה חסכוניות בסך של עשרות אלפי שקלים. אף עובדה זו אינה מתיישבת עם השכל הישר ואף מטעם זה, אין לי אלא לקבל את גרסת התובע, לפיה הסכומים הרבים שהופקדו בחשבון הבנק של האישה, הופקדו על ידו.

יד. אכן, כטענת האישה, הרי שהאיש החזיק חשבון בנק נפרד במהלך השנים בבנק הדואר, אלא שלא מצאתי כי היה בכך בכדי לגרוע מטענתו לפיה הפקיד סכומים גדולים במהלך השנים בחשבון הבנק של האישה.

14. סיכום של דבר

לאחר שבחנתי את מכלול הראיות שהוצגו בפניי, לרבות עדויות הצדדים והעדים שהעידו בפניי, הגעתי לכל מסקנה כי בין הצדדים שררה לאחר גירושיהם השניים מערכת יחסים שהגיעה לכדי אחדות ושותפות גורל וכי הקשר ביניהם הינו קשר של "ידועים בציבור".

מעיון בראיות, לרבות התמונות והתכתובות שצורפו, התרשמתי כי רוב השנים התקיימה בין הצדדים מערכת יחסים של חיבה, אהבה, מסירות ונאמנות, תוך דאגה לתא המשפחתי והקשר עם הילדים והנכדים המשותפים תוך ניהולו של משק בית משותף על כל הכרוך בכך.

משכך, די בראיות שהוצגו בפניי בכדי לקבוע כי לכל הפחות, משנת 2003 התנהלו הצדדים כידועים בציבור הוכחו התנאים הנדרשים לכך.

15. עם זאת, אין די בכך שהקשר בין הצדדים הבשיל לכדי קשר של "ידועים בציבור" לצורך קביעה של שיתוף מלא ברכושם של הצדדים ויש להידרש לשתי שאלות נוספות:

א. נפקותו של ההסכם עליו חתמו הצדדים.

ב. האם היתה כוונת שיתוף בנכסים להם עתר התובע תביעה רכושית, דהיינו בדירת המגורים הרשומה על שם הנתבעת; הזכויות הסוציאליות והפנסיוניות הרשומות על שמה; חשבון הבנק הרשום על שם הנתבעת והמיטלטלין המצויים בדירת המגורים.

16. נפקות ההסכם שנערך בין הצדדים ביום 27/10/1998 וקיבל תוקף של פסק דין ביום

04/11/1998

כאמור לעיל ושעה שקבעתי כי לא עלה בידי התובע להוכיח כי המדובר בגירושין פיקטיביים, יש לבחון נפקותו של הסכם הגירושין.

בכל הנוגע לבטלות הסכם, ההלכה המשפטית קובעת כי ניתן לבטל הסכם פשרה שקיבל תוקף של פסק דין אם נפל פגם כלשהו בכריתתו.

כך נקבע כי:

"אף שניתן לבטל הסכם פשרה, שקיבל תוקף של פסק דין, אם נפל פגם בכריתתו, על בית משפט לנהוג משנה זהירות בעניין זה ולהשתכנע כי קיימים טעמים כבדי משקל, המצדיקים את הביטול" (ראו, ע"א 11750/05 יעל שמר נ' בנק הפועלים, פורסם ביום 15/11/2007, קל וחומר כאשר מדובר בהסכם ממון שקיבל תוקף של פסק דין (ראו ע"א 4/80 חנה מונק נ' אוסקר מונק פ"ד לו (3) 421.

אם כן, ניתן לבטל ההסכם ככל שבית משפט יוכיח שאכן נפל פגם מהותי באופן כריתתו וזאת בהתאם לעילות המנויות **בחוק התווים** (חלק כללי) תשל"ג- 1973 דהיינו הטעיה, עושק, כפייה וכיו"ב, כאשר על הטוען לכך מוטל הנטל להוכיח שאכן במעמד אישור ההסכם ניתנה הסכמתו כתוצאה מניצול חולשה כלשהי וזו נעלמה מעיני בית משפט (ראו ע"א 1581/92 ולנטין נ' ולנטין, מט (3) 441).

להלן אדרש לטענות התובע בכל הנוגע לביטולו של ההסכם.

17. בעניין הנדון טען התובע טענות עובדתיות סותרות, **האחת**, כי למעשה הצדדים לא נפרדו באמת ומדובר בהסכם למראית עין, טענה שנדחתה על ידי לעיל (ראו סעיפים 5-6 לפסק הדין). **השנייה**, כי קיימים פגמים בכריתת ההסכם בהם טעות הטעייה ועושק **והשלישית**, כי חרף ההסכם, הרי שהצדדים המשיכו לחיות יחד חיי שיתוף ואומד דעתם והתנהגותם מאיינים את הוראות ההסכם והופכים אותו לאות מתה.

המדובר אם כן בטענות עובדתיות חלופיות. בעניין זה קובעת **תקנה 27 לתקנות סדר הדין האזרחי, תשע"ט- 2018** כי **"בעל דין אינו רשאי להעלות בכתבי הטענות טענה שבעובדה סותרת או חלופית..."**

עוד מצאתי מקום להפנות לקביעתו של כבוד השופט גרוניס (כתוארו דאז) ברע"א 4224/04 **בית ששון בע"מ נ' שיכון עובדים**, פ"ד נט (6) 625 עת קבע כי:

"הטענה בדבר השתק שיפוטי יכולה להתעורר מקום בו אחד מבעלי הדין מעלה טענות עובדתיות או משפטיות סותרות באותו הליך עצמו או בשני הליכים שונים...התכלית שמאחורי ההשתק השיפוטי היא למנוע פגיעה בטוהר ההליך השיפוטי ובאמון הציבור במערכת המשפט"

18. אם כן, התובע מנוע מלטעון כי ההסכם בוטל עקב פגמים בהסכם ולטעון במקביל כי ההסכם בוטל מחמת התנהגות ונערך למראית עין, שכן מדובר בשלוש טענות עובדתיות סותרות.

משכך, די באמור בכדי לדחות הטענות באשר לביטולו של ההסכם.

על אף האמור, לא אעשה מלאכתי קלה ואדרש לטענותיו של התובע בנוגע לביטולו של ההסכם לגופן.

19. כאמור, הטענה כי מדובר בהסכם למראית עין נדחתה על ידי. אשר לטענות בדבר פגמים בכריתת ההסכם, לא מצאתי כי אלו הוכחו ואנמק.

א. בכל הנוגע לטענת הטעות, טען האיש כי בהתאם להוראות [סעיף 14 לחוק החוזים](#) (חלק כללי) התש"ל-ג-1973 (להלן: "חוק החוזים") הרי שחתם על ההסכם בטעות ולולא הטעות לא היה חותם על ההסכם, כאשר טעותו היתה בהבנת המציאות כפי שחשב שהיא במועד עריכת ההסכם לבין המצב בו היתה בפועל. בנסיבות אלו, התקיים אצלו פגם תודעתי ברצון והיעדר גמירות דעת.

ב. ביחס לטענת ההטעה טען כי הוטעה שכן לא התעניין בכתוב בהסכם ובתוכנו; ההסכם נערך על ידי עורך דין מטעם הנתבעת שעה שהוא לא היה מיוצג; הוא הבין שהוא חותם על ההסכם על מנת שהאישה תשוב הביתה וכך קרה בפועל; ההתקשרות בהסכם היתה לצורך שיקום היחסים ופתיחת דף חדש; הוא לא זכר את קיומו של ההסכם; סבר כי מדובר בעניין טכני ולא היה חותם על הסכם המותיר אותו בגילו המבוגר כיום כחסר כל.

ג. מנגד, טענה האישה כי מדובר בהסכם שאושר בבית משפט ביום 04/11/1998 ומאז חלפו כ-23 שנה בהן לא עשה האיש דבר ולא הגיש כל תביעה ואף לאחר שהגישה כתב הגנתה בתביעה הרכושית בו ציינה קיומו של ההסכם ביום 24/10/2019 לא מיהר להגיש תביעה לביטול ההסכם וזו הוגשה רק ביום 07/12/2020 בסמוך למועד דיון ההוכחות ושעה שהתביעה לא הוגשה תוך פרק זמן סביר, דינה דחייה.

ד. אכן, כטענת האישה, לא מצאתי כל הצדק לכך שהתביעה לביטול ההסכם הוגשה בשיהוי ניכר של למעלה מעשרים שנה וגם אם לא זכר לכאורה קיומו של ההסכם, ברי כי ידע עליו עת הוגש כתב ההגנה בתביעה הרכושית ואף אז לא מיהר האיש להגיש תביעתו לביטול ההסכם ודי בכך בכדי להצדיק דחיית הטענות מחמת שיהוי ניכר שכן בהתאם להוראות סעיף 20 לחוק החוזים, ביטול חוזה צריך להיות תוך פרק זמן סביר.

20. עיקרי ההסכם

אפרט כעת את עיקרי ההסכם שנערך בין הצדדים:
במסגרת ההסכם הוסכם כדלקמן:

"הצדדים מעוניינים אף להסדיר בהסכם זה את ענייני החיים המשותפים וכל הכרוך בהם לרבות ענייני הרכוש ומזונות אשה ואחזקת ילדים, הסדרי ראייה וכל הנובע מקשר זה במידה ושלום הבית לא יעלה יפה.

...

(ב) שלום בית

2. מייד לאחר חתימה על הסכם זה יפנו הצדדים במשותף ליועץ נישואין ו/או לכל גורם אחר היכול לסייע בשיקום החיים המשותפים תוך שישתפו פעולה.
בהיעדר הסכמה על זהות היועץ ייקבע היועץ על ידי ב"כ הצדדים.
3. בני הזוג יחזרו זל"ז לנסיון לשקם את חיי נישואיהם (להלן: "נסיון שלום הבית") ויעשו כל מאמץ משותף לחיות בשלום בית.
ואלו הוראות שלום הבית:

...

4. היה ואחד הצדדים יסרב מכל סיבה שהיא ובכל עת כי שלום הבית לא עלה יפה ואין סיכוי לקיים חיי משפחה - יודיע על כך לב"כ הצדדים בדואר רשום...
5. למען הסר ספק מובהר כי היה ואחד הצדדים יעשה שימוש בהודעה כאמור בסעי' 5 לעיל - יתגרשו הצדדים. לאלתר, כאמור בפרק ג של הסכם זה ואילך. ויחולו כל ההוראות האמורות להלן ממועד שליחת ההודעה.

ד. הרכוש

6. הדירה המשותפת

א. לצדדים זכויות כלפי עמיגור בדירה בת 3 חדרים המצויה בר'... בעיר...
ב. מוסכם בין הצדדים כי זכותו של הבעל תעבור לידי האישה, כך שהאישה והילדים המשותפים יוכלו להמשיך ולהתגורר בדירה.

...

8. כספים וזכויות אחרות

מוסכם כי כל נכס אחר לרבות זכויות כספיות, קופ"ג, תוכניות חיסכון, ביטוח חיים וכיו"ב יישארו ע"ש ובעלות הצדדים כפי שהנם כיום, תוך שלכל צד לא תהא זכות בחלקו של הצד שכנגד.

...

רצון חופשי

הצדדים מצהירים כי ערכו את הסכם זה מרצונם הטוב והחופשי בהבינם את תוכנו ומשמעותותיו וע"כ מבקשים מביה"ש לאשר את ההסכם וליתן לו תוקף של פסק דין".

עוד עולה מפרוטוקול הדין ביום 04/11/1998 כי הצדדים עדיין לא פנו ליועץ נישואין וכי ציינו:

"אם שלום הבית לא יעלה יפה, יחולו הוראות ההסכם החל מסעיף 6 שלו".

21. טענות בדבר ביטול ההסכם מחמת התנהגות

א. ההסכם לעיל הוא הסכם נושא פני עתיד. עיון בהסכם מלמד כי מדובר בהסכם שלום בית ולחילופין גירושין. הגם שההסכם לא הוכתר כאמור, הרי שכך עולה מתוכנו וכך גם עולה מפרוטוקול הדיון עת ציינו הצדדים שככל ששלום הבית לא יעלה יפה, יחולו יתר הוראות ההסכם.

אם כן, עולה כי חרף טענות האיש, ההסכם צפה מצב בו הצדדים ימשיכו להתגורר יחדיו, מה גם שבפועל, הצדדים פעלו בהתאם להוראות ההסכם שכן הם התגרשו ב-19/05/1999 והאיש אף עזב את הבית לכל הפחות למשך שנתיים בין השנים 2001-2003. הצדדים כידועים בציבור לא ערכו הסכם נוסף ביניהם הגם שאין חובה כזו, אולם המשיכו להחזיק כל אחד בחשבון בנק נפרד, גם אם הועברו לחשבון הבנק של האישה כספים לטובת כלכלת הבית על ידי האיש, אין בכך בכדי לקבוע כי הצדדים בטלו ההסכם.

ב. בעניין זה מצאתי מקום להפנות לפסק דינו של כבוד השופט שילה בתמ"ש (ת"א) 37302-02-10 עת ציין כי:

"המדיניות המשפטית הראויה היא להעניק ודאות להסכם הממון, כך שיהיה ברור ששינוי צריך להיעשות בכתב ובאישור בית המשפט. אם בית המשפט ייתן יד לשינוי הסכם ממון בהתנהגות, יביא הדבר לחוסר וודאות מוחלט, ובאשר כל צד יוכל לתקוף הסכם ממון שנועד להבטיח יציבות, ביטחון וודאות לשני הצדדים אודות אופי המשטר הרכושי החל עליהם".

במצב דברים זה ולאחר שהצדדים ניסו לקיים שלום הבית, לאחר תקופה התגרשו, האיש עזב הבית למשך כשנתיים, הצדדים לא פתחו חשבון בית משותף הגם שחזרו לחיות יחד ובחרו באופן מודע שלא להינשא בפעם השלישית ובמיוחד לאחר שנשאו פעמים ובחרו להתגרש, לא מצאתי כי ההסכם בוטל רק מהטעם שהצדדים חזרו לגור יחדיו באותה דירת מגורים.

המסקנה אם כן הינה כי ההסכם לא בוטל מחמת התנהגות ודינה דחייה.

22. עילת הטעות

כאמור לעיל, טען התובע כי טעה בהבנת המציאות בין זו הקיימת בהסכם לבין זו הקיימת במציאות. המדובר בטענה סתמית, שאינה מפורטת דיה, נטענה באיחור ללא הסבר מניח הדעת ואין די בטענה סתמית לפיה לא זכר קיומו של ההסכם. יתרה מזאת, טענה זו לכל היותר הינה טענה לטעות בכדאיות העסקה וטענה מסוג זה אין בה בכדי להביא לביטול ההסכם (ראו סעיף 14 (ד) לחוק החוזים). מעבר לאמור, התובע עצמו פעל בהתאם להוראות ההסכם שעה שלאחר שהצדדים שבו וניסו שלום בית, התגרש מהנתבעת. בנסיבות אלו, לא מצאתי ממש בטענה ודינה דחייה.

23. הטעייה

א. התובע טען להטעייה בהסכם שעה שלא היה מיוצג בעת אישורו בבית המשפט ולאור טענתו כי לא הוסבר לו תוכן ההסכם ואף לא התנהל משא ומתן כלשהו בין הצדדים. לטענתו, הבין שהוא חותם על ההסכם שלום בית והצדדים ממשיכים לחיות יחדיו כפי שקרה בפועל. טענה זו אינה מתיישבת עם האמור בפרוטוקול הדיון שהתקיים בעניינם של הצדדים בעת אישור ההסכם, כפי שאושר על ידי כבוד השופטת שרית גולן המנוחה עת צוין, כי הצדדים מודעים לכך שככל שלא יצלח הסכם שלום הבית, יחולו ההוראות האמורות מסעיף 6 להסכם ואילך.

ב. בהתייחס לטענת התובע לפיה לא הוסבר לו תוכן ההסכם אומר כי הלכה פסוקה היא כי

"בדרך כלל דין הוא שאדם החותם על כל מסמך בלא לדעת את תוכנו לא יישמע בטענה שלא קרא את המסמך ולא ידע על מה חתם ולמה התחייב. חזקה עליו שחתם לאור הסכמתו יהא תוכן המסמך אשר יהא (ראו ע"א 467/64 שוויץ נ' סנדור ואח', פ"ד יט (2) 117).

דברים אלו יפים גם במקרה שבפניי ולא מצאתי כל הצדקה בנסיבות הקיימות לסטייה מהלכה זו.

עוד טען התובע כי לא היה מיוצג, אולם לא מצאתי כי יש בכך בכדי להביא לביטולו של ההסכם, שעה שלא נמנע מן התובע ליטול לעצמו ייצוג משפטי ראוי ומשלא עשה כן, אין לו להלין אלא על עצמו.

ג. אשר ליתר התובע לפיהן לא הוסבר לא על מה חתם הרי שטענות אלו אינן מתיישבות עם האמור בפרוטוקול הדיון לפיו הצדדים מאשרים כי הבינו את תוכן ההסכם וחתמו עליו מרצונם הטוב והחופשי. כך גם החלטת כבוד השופטת גולן ז"ל עת ציינה כי:

"הסברתי לצדדים את לשונו של ההסכם בלשון פשוטה. נחה דעתי כי אכן הבינו המבקשים את ההסכם אותו הגישו לאישור בית המשפט...וכי חתמו עליו מרצונם הטוב והחופשי".

(עמוד 2 לפרוטוקול מיום 04/11/1998, שורות 4-7).

ד. אם כן, טענות התובע לפיהן לא הוסבר לו מהות ההסכם סותרות את החלטת כבוד השופטת ומהוות טענות כנגד הפן השיפוטי של פסק הדין שאושר על ידה ובעניין זה כבר נקבע כי טענות כנגד הפן השיפוטי של פסק הדין, יש להעלות במסגרת ערעור על פסק הדין מה שלא נעשה במקרה דנן (ראו ע"א ברע"א 7148/98 עזרא נ' זלזניאק, פ"ד נ"ג (1) 337) ואף מטעם זה דין הטענה להידחות.

ה. הטענה לפיה הוטעה התובע בכך שהבין כי ההסכם נחתם לצורך המשך חיים משותפים כפי שהיה בפועל אינה מתיישבת עם העובדה שהצדדים התגרשו בפועל לאחר חתימת ההסכם ולמעשה פעלו על פי הוראותיו.

ו. כך גם הטענה לפיה לא קוימו הוראות ההסכם בכל הנוגע למזונות לזמני שהות, איני מוצאת בה ממש, שכן הגם שבני הזוג חזרו לשלום בית, הוכח כי התגרשו לאחר מכן ואף אם לא עמד האיש בכל חובותיו על פי ההסכם, בוודאי שאין הדבר צריך לשמש לו סיוע שעה שהתחמק מקיום הוראות ההסכם ובמיוחד כאשר הובהר די הצורך כי התובע עזב את הארץ למשך שנתיים ולמעט פעם אחת בהן העביר כספים לבנו בן ה- 15 באמצעות אחיו, לא העביר לאישה דבר ואין בעובדה שלא עמד בתשלום חובותיו בכדי לסייע לו בביטול ההסכם עליו חתם. מה גם שלא נסתרה טענת האישה כי לא היתה מודעת לזכותה לגבות חובותיו אלו, לפני כארבעים שנה מביטוח לאומי (ראו עמוד 25 לפרוטוקול, שורות 1-2).

ז. מכל האמור עולה כי דין טענת האיש לפיה ההסכם בטל מחמת הטעייה, להידחות וכך הינני מורה.

24. טענת העושק

א. סעיף 18 לחוק לחוק החוזים (חלק כללי), התשל"ג- 1973 קובע:

"מי שהתקשר בחוזה עקב ניצול שניצל הצד השני או אחר מטעמו את מצוקת המתקשר, חולשתו השכלית או הגופנית או חוסר נסיונו ותנאי החוזה גרועים במידה בלתי סבירה מהמקובל רשאי לבטל את החוזה".

עילה זו כוללת כאמור שלושה תנאים מצטברים:

1. מצבו הירוד של הנעשק. דהיינו, מצוקתו, חולשה שכלית או גופנית או חוסר נסיונו בעת כריתת החוזה.

2. התנהגות העושק: ניצול מצב הנעשק על ידי העושק על מנת לגרום לו להתקשר בחוזה.

3. תנאי ההסכם שנערך גרועים במידה בלתי סבירה מן המקובל.
(ראו ע"א 4839/92 יוסף גנז נ' מרדכי כץ, פ"ד מח (4) 749, 756).

ב. לעניין זה נקבע זה מכבר שקיים קשר בין הפגם ברצון לבין ההגינות בחוזה וככל שהפגם ברור יותר וחמור יותר ניתן לצורך ביטול החוזה, להסתפק בסטייה קיצונית פחות מהתנאים הסבירים וההוגנים (ראו ספרם של פרופ' פרידמן, כהן, דיני חוזים כרך ב', עמוד 980). הכוונה אם כן, הינה שקיים איזון בין שלושת התנאים הללו וככל שקיומו של אחד מהם יוכח בעוצמה רבה יותר, יקטן הצורך בהוכחת היסודות האחרים (ראו ע"א 3156/98 יצחק בן ישי נ' אלכס ויינגרטן, פ"ד נה (1) 939, 948). עם זאת, ברור שנדרש קיומם של כל אחד מהתנאים הללו בעוצמה רבה לשם הוכחת העילה.

ג. בענין הנדון האיש לא הוכיח מצבו הנפשי, אומנם טען כי נותר עם שלושה ילדים קטנים בבית לבד למשך חודש וחצי ונלחץ מכך. ברם, טענה זו לא הוכחה ובמיוחד נוכח טענת האישה לפיה יצאה מהבית למשך שבוע בלבד. כך גם לא הוצגה ולו ראייה אחת אשר יש בה בכדי להעיד על מצוקתו ומצבו הנפשי הירוד ומדובר בטענה סתמית שאינה מפורטת כלל וכלל ומטעם זה דינה דחייה.

במצב דברים זה, לא מצאתי מקום להידרש ליתר תנאי הסעיף שעה שלא הוכח כלל קיומו של התנאי הראשון, מה גם שהתובע לא עמד על טענתו זו במסגרת סיכומיו.

מכל המקובץ עולה כי לא מצאתי שדין ההסכם להתבטל מחמת פגמים בכריתותו; מחמת פגמים בהתנהגות או מהטעם שנערך כהסכם למראית עין ודין טענות התובע בנוגע להסכם שקיבל תוקף של פסק דין ביום 04/11/1998, להידחות וכך הינני מורה.

25. האם הוכחה כוונת שיתוף ספציפית בנכסים

אם כן וכפי שקבעתי לעיל ושעה שהוכח כי ההסכם נכנס לתוקפו והצדדים לכל הפחות משנת 2003 היו ידועים בציבור עד למועד פרידתם האחרון, יש להידרש לשאלה הנוספת והיא האם היתה כוונת שיתוף בנכסים להם עתר התובע בתביעתו הרכושית, שכן כפי שצינתי לעיל, אומנם הוכחו העברות כספים על ידי התובע לנתבעת, אלא שאין די בכך, על התובע להרים את נטל הראייה המוגבר המוטל עליו לצורך הוכחת כוונת שיתוף ספציפית בנכסים הללו.

מחומר הראיות שהונח בפניי התרשמתי, כי על אף שהצדדים נהלו יחידה כלכלית משותפת לצורך ניהולו של משק הבית המשותף, הרי ששיתוף זה התמצה ביחס לניהולו של משק הבית המשותף וספק אם השיתוף חלש על כלל רכושם של בני הזוג ולעניין זה מצאתי כי בחלק מהנכסים בקשו הצדדים לנתק הקשר הרכושי ביניהם ולהקפיד על הפרדה מלאה בהם ובאחרים לא ואפרט טעמי.

26. המתווה הנורמטיבי לעניין המשטר הרכושי החל על "ידועים בציבור"

א. מקום בו עומד תובע בנטל ההוכחה הרובץ לפתחו ומוכיח כי יחסי הצדדים הינם כשל ידועים בציבור, כי אז יש להוכיח כי התקיים משטר של שיתוף רכושי. התובע, הציג ראיות חלקיות להתקיימות התנאי בדבר "המאמץ המשותף" או לקיומה של כוונה לשותפות בנכסים לשיתוף בהם עתר.

ב. כפי שנפסק לא פעם, "מהעובדה בלבד שגבר ואישה חיים ביחד בניסבות שהם ידועים בציבור כבני זוג נשואים, אין עדיין להסיק שרכוש שנרכש על ידי כל אחד מהם בנפרד, רכוש משותף הוא (דברי השופט בך בע"א 52/80 שחר נ' פרידמן, פ"ד לח (1) 443, 456. כן ראה ע"א 107/87 אלון נ' מנדלסון, פ"ד מג(1) 431, 438. עצם העובדה שמתקיימים בין צדדים יחסי קרבה ואף הבאת ילדים משותפים, אין כדי להקנות שיתוף בנכסים. כדי שייקבע שיתוף, יש להוכיח כוונת שיתוף מפורשת.

ג. מן המקובץ לעיל עולה כי לאחר נישואיהם הצדדים לא התכוונו לקיים משטר כגון זה של שיתוף בנכסיהם ורכושם וכי התנהלות השניים ממועד פרוץ המשבר בחיי הנישואין השניים, בשנת 1998, מצביעה במובהק על ניתוק והפרדה רכושית בין השניים, זאת להבדיל מהתנהלותם הכלכלית באשר לניהולו השוטף של משק הבית, שם התנהלו הצדדים בערבוביה בהכנסותיהם מבלי שערכו התחשבנות מי משלם מה, אלא נהגו בשותפות מלאה בעניין זה וזאת לכל הפחות מעת חזרתו של האיש ארצה בשנת 2003.

27. האם הוכחה כוונת שיתוף בדירת המגורים

אם כן יש לבחון כעת באם היתה כוונת שיתוף בדירת המגורים. הוכח די הצורך וכפי שצינתי לעיל כי הצדדים חיו כידועים בציבור משנת 2003 ועד אוקטובר 2018, עת פרץ המשבר הנוכחי, דהיינו, הצדדים חיו לכל הפחות 15 שנה כידועים בציבור.

בפסיקה נקבע כי הנטל הרובץ על בני זוג ידועים בציבור להוכיח כוונת שיתוף מפורשת, כבד יותר מהנטל הרובץ על בני זוג נשוי ומוטל על הטוען לשיתוף בנכסי בן זוגו (ראו ע"א 52/80 שחר נ' פרידמן, פ"ד לח (1) 443). ובע"א 4385/91 סלם נ' כרמי, פ"ד נא (1) 337 נקבע כי:

"ביחס לבני זוג ידועים בציבור, הקמתה של חזקת שיתוף- שלא הובאו ראיות לסתירתה- עשויה להעיד רק על שיתוף בנכסים המשמשים את בני הזוג בחייהם היומיומיים, או שנרכשו על ידם במשותף. להחלת דין שיתוף על נכסים אחרים של מי מהם, ולו גם כאלה שנצברו על ידיו בתקופת החיים המשותפים, תידרש ראיה נוספת כלשהי, שתעיד (לפחות באורח נסיבתי) על כוונת שיתוף בנכס המסויים (או בכלל נכסיו, של בן הזוג).

אם כן, בפסיקה נקבע כי נטל ההוכחה הכבד יותר נובע מהזהירות שאין לכפות על בני הזוג הסדר שלא התכוונו לו (ראו בג"ץ 4178/04 פלוני נ' בית הדין הרבני, פורסם ביום 13/12/2006).

בעניין הנדון, יש לזכור כי אין מדובר בבני זוג שהיתה קיימת מניעות משפטית כלשהי לנישואיהם ואף לא נטען כאמור. הצדדים היו נשואים פעמיים והתגרשו פעמיים ובפעם השלישית כשחזרו לחיות יחד, בחרו באופן מודע שלא להינשא בשלישית.

בעניין הנדון אני סבורה כי הוכח די הצורך שמעת תחילת חייהם יחד כידועים בציבור בשנת 2003 לערך, לא היתה כוונת שיתוף בכלל נכסי בני הזוג ובמיוחד לאחר כישלון נישואיהם

הקודמים של בני הזוג ונוכח העובדה שהזכויות בדירת עמיגור מומשו ב- 14/04/2001 ונרשמו על שם האישה בלבד.

יוער כי גם הדירה הנוכחית שנרכשה בשנת 2011 נרשמה על שם האישה בלבד. עם זאת, יש לבחון מה היתה כוונת הצדדים והאם עלה בידי האיש להרים את הנטל המוגבר להוכיח כוונת שיתוף חרף הרישום על שם האישה, שכן כאמור, על האיש להוכיח כוונת שיתוף ברף הגבוה הנדרש מבני זוג ידועים בציבור.

עוד מצאתי מקום להבהיר כי התובע בסיכומיו פרט ההלכות החלות בנוגע ל"הלכת שיתוף ספציפית" מכח הדין הכללי, הקיימת בין בני זוג נשואים ובהתאם להוראות הפסיקה בנוגע לתחולתו של [חוק יחסי ממון](#). ברם, במקרה דנן, לא חל [חוק יחסי ממון](#) ויש לבחון ההלכות ביחס לבני זוג ידועים בציבור בלבד. המדובר באבחנה סמנטית בלבד שכן יש לבחון באם היתה הסכמה לשיתוף הן בהתאם להתנהגות הצדדים והן באופן מפורש ביחס לכלל הנכסים בכלל וביחס לדירת המגורים בפרט.

28. אין מחלוקת שדירת המגורים נרכשה בשנת 2011 ונרשמה על האישה. בעניין זה נשאל האיש מדוע הדירה לא נרשמה גם על שמו והשיב כי:

"ש. למה בשנת 2011 שאין פה עניין של זכויות ציבוריות מדובר ברכישה בשוק החופשי, למה לא ביקשת שהדירה תירשם על שמך?
ת. בגלל זה הגענו לבית המשפט. לא ביקשתי כי זה היה יוצר ויכוחים...
הכל היה בסדר היינו חיים בשכירות, לא רצינו להפר את האיזון שהיה בבית. האיזון היה שחיים רגיל ומחתנים את הילד.
הדירה של שנינו, לא רשמתי על שמי כי לא ייחסתי לזה. שלה זה שלי".
(עמודים 11-12, שורות 3-24).

אם כן, על אף שסבר כי זכאי לזכויות בדירה, חשש האיש להפר את האיזון שהיה בין הצדדים באותה העת בה חיו יחד מטעם זה לא דרש רישומה על שמו.

א. אין מחלוקת בין הצדדים כי בני הזוג חיו ארבע שנים טרם רכישת הדירה בשכירות ושלמו סך של 3,750 ₪ לחודש. בעניין זה טענה האישה בסעיף 26 לכתב ההגנה של התביעה הרכושית כי היא זו שנהלה את דמי השכירות וחתומה על גבי הסכמי השכירות. עם זאת בחקירתה הודתה כי גם התובע חתום על הסכמי השכירות (עמוד 25 לפרוטוקול, שורות 4-5). אשר לסוגיית התשלום במהלך ארבע השנים בהם התגוררו יחד בדירה שכורה, טענה האישה כי היא זו ששלמה את דמי השכירות עבור הדירה באמצעות שיקים של הבנק בו היתה (עמוד 25 לפרוטוקול, שורות 6-7). על אף האמור, הנתבעת לא הציגה לעיוני את תשלומי שכר הדירה על ידה באמצעות שיקים הגם שטענה כי יש ביכולתה לעשות כן. בעניין זה כבר נפסק כי הלכה פסוקה היא כי צד הנמנע מלצרף ראיה, חזקה שהיא פועלת לרעתו. לא זו אף זו, התובע צרף הסכמי

שכירות לארבע שנים, מהם עולה כי בניגוד לטענת האישה, שני בני הזוג חתומים על ההסכם.

ב. זאת ועוד, עיון בתדפיסי חשבון הבנק של האישה בחלק מהתקופה הרלוונטית, מלמד כי לא ירדו מחשבונה שיקים עבור דמי שכירות. בנסיבות אלו ושעה שכל הכנסותיה באותה עת נבעו ממשכורתה, מצאתי מקום לקבל את גרסת התובע לפיה הוא זה שמימן את דמי השכירות עבור דירת המגורים של בני הזוג וילדיהם בעוד הנתבעת חסכה ממשכורתה לשם תשלום עבור דירת המגורים שנרכשה בסמוך לעת הזו ומדובר בסכומים לא מבוטלים אשר היה בהם בכדי לסייע ברכישת הדירה על אף שלכאורה, כספי הדירה מומנו בין היתר מהלוואות ומשכנתא שנטלה האישה.

ג. עוד הוכח די הצורך כי לאחר רכישת הדירה בשנת 2011 היה צורך בשיפוץ נרחב אשר בוצע כולו על ידי האיש ובעניין זה העידה האישה:

"ש. התובע אומר שהוא עשה את הדברים במו ידיו בבית, בנחל שניר צבע את כל הבית, הדביק טפטים פעמיים, עשה רובה בבית, עבודות גבס וקרניזים?
 ת. נכון מאוד. הוא חי בבית.
 ש. התובע בחר את השיש בבית?
 ת. כן.
 ש. התובע סיפר שאת והבת שלך בחרתם את המטבח והוא הלך ושילם?
 ת. הוא יכול להגיד. הוא חי בבית שקיבל הכל מן הסתם השתתף
 ש. דלתות בחרתם ביחד והוא שילם במזומן, רשתות, ארונות קיר?
 ת. הכל נכון, זה גם כסף שלי.
 ש. התובע אומר שהלכתם לבחור קרמיקה עם הבת שלכם?
 ת. הלכתי עם הבת שלי, הוא הצטרף.
 ש. התובע סיפר על האבזור שקניתם ביחד, מזגן לסלון, וילונות, ספה, ריהוט סלון ושולחן פנית אוכל, מזנון וקונסולה לכניסה, חדר שינה, ספת נוער ומיטה לילד?
 ת. הכל אמת. זה גם כסף שלי לקחתי הלוואה.
 ש. כמה עלו הדברים האלה?
 ת. לא זוכרת. אם את רוצה קבלות אני אביא."

(עמוד 25, שורות 18-33).

כן העידה האישה כי האיש שיפץ בדירה הקודמת את ארונות המטבח, מקלחת, שירותים ואלומיניום בכל הבית (עמוד 24, שורות 31-32).

עם כן, הוכח די הצורך כי האיש ראה בדירה כדירתו ונהג בה מנהג בעלים, עת היה אמון על שיפוצה והשביח שוויה שעה שנרכשה בסכום מופחת נוכח מצבה הרעוע והדבר נעשה בהסכמת שני הצדדים.

ד. כמו כן, הוכח די הצורך כי במהלך חייהם המשותפים של הצדדים כבני זוג חסכה האישה כל חודש סכומים לא מבוטלים. כפי שציינתי בשלב קודם, עיון בתדפיסי הבנק של האישה מלמד כי השתכרה בשנים הרלוונטיות סך של כ- 5,000 ₪ לחודש, שלמה משכנתא בסך של כ- 2,300 ₪ לחודש, סיגריות בסך של 900 ₪ לחודש והוצאות עבור

אחזקת הבית בסך של כ- 3,500 ₪ לגרסתה ובסך הכל הוצאות בסך של כ- 6,700 ₪ לחודש, סכום העולה על הכנסותיה. חרף האמור, הצליחה האישה לחסוך עשרות אלפי שקלים כל שנה כעולה מתדפיסי הבנק שצורפו. אומנם בעניין זה טענה האישה כי ילדיה ואחיה סייעו לה ונתנו לה כספים, אולם כפי שצינתי לעיל, אין זה סביר בעיני, מה גם שלמעט מספר סכומים מוכחים, לא הוכח כי הילדים העבירו לה כספים. כך גם אין זה סביר כי בני המשפחה היו מתגייסים על מנת לסייע לה לשמור כספים בחשבונות חיסכון ואיני מוצאת כל טעם בכך, שכן אולי סביר היה שאחיה היו מסייעים לה במחיה שוטפת במידת הצורך ולא על מנת שתתעשר. בנסיבות אלו ומשלא זומן מי מבני משפחת האישה להעיד ואיני מוצאת כל הגיון כלכלי בסיוע בני המשפחה. אשר על כן, אין לי אלא לקבל את גרסת האיש לפיה, שעה שלא עבד באופן מסודר, הוא שהפקיד את הסכומים הרבים שהופקדו בחשבונה ונחסכו בו ושמשו לצורך תשלום הלוואת המשכנתא והלוואות נוספות שנלקחו לטובת רכישת הדירה השנייה.

29. כידוע, השאלה האם הוכחה כוונת שיתוף, היא שאלה שבעובדה (ראו [ע"א 633/71 תמרה מסטוף נ' עיזבון המנוח י' מסטוף](#), פ"ד כו (2) 569), כאשר אף למשך החיים המשותפים יש משמעות. בעניין הנדון בני הזוג חיו חיים משותפים כבני זוג ידועים בציבור, לכל הפחות 15 שנה, עד למועד הפרידה הסופית, בהן הוכח די הצורך כי נהגו בשיתוף כלכלי במשק הבית המשותף ואף נסעו לחופשות וטיולים יחד בארץ ובחו"ל.

30. עוד מצאתי מקום להפנות הצדדים לפסיקה הרלוונטית לפיה, ככל שמדובר בדירת מגורים, הרי שמכוח היות נכס זה נכס משפחתי מובהק, נדרשת מידת ראיות קטנה יותר להוכחת השיתוף (ראו [ע"א 806/93 הדרי נ' הדרי](#), פ"ד מח (3) 685; [ע"א 5598/04 נניקשוילי נ' נניקשוילי](#) פ"ד מט (5) 163).

31. במצב דברים זה, אני קובעת כי עלה בידי האיש להוכיח כוונת שיתוף בדירת המגורים בין בני הזוג הגם שהדירה לא נרשמה על שמו מלכתחילה והוא חשש לעמוד על הדרישה לרושמה על שמו ואין בעובדה שלבני הזוג היו חשבונות בנק נפרדים, בכדי להפריך המסקנה. התרשמתי כי אכן בתחילה כטענת האישה, לא היתה כוונת שיתוף בין בני הזוג ולכל הפחות מצד האישה, שעה שהצדדים ערכו ביניהם את ההסכם בסמוך למועד גירושיהם השניים וטרם שהחלו לחיות יחד כבני זוג ידועים בציבור. ברם ושעה שהאיש עמד במבחנים הרבים שהציבה האישה, לצורך רכישת אמונה בפעם השלישית, שכר דירה משותפת לצורך מגורי המשפחה במשך ארבע שנים, שילם דמי השכירות, ביצע השיפוץ בדירות בהן גרו הצדדים, דאג לפרנס את משק הבית המשותף, שילם חשבונות הבית בחלקם והעביר כספים בסכומי כסף לא מבוטלים לחשבונה של האישה, נוצרה גם נוצרה כוונת השיתוף, לכל הפחות ביחס לדירת המגורים, המשמשת את בני הזוג בחיי היומיום.

משכך, זכאי האיש למחצית הזכויות בדירת המגורים.

יודגש כי לא מצאתי רלוונטיות לעניין זה להסכם אותו ערכו הצדדים בשנת 1998 שעה שנרשם בסעיף 6 (ב) הסכם כי הזכויות בדירה השייכות לאיש יועברו לאישה, שכן אין מחלוקת שאכן מדובר על דירת מגורים קודמת ובמסגרת הסכם גירושין ככל שפני הצדדים לגירושין, הזכויות בדירה אכן הועברו. עם זאת, כוונת השיתוף שנוצרה לאחריה נוכח התנהלות הצדדים יחס לדירה השנייה ולאופן חייהם המשותפים, היא שחלה בנסיבות העניין.

32. אשר על כן, אני קובעת כי האיש זכאי כי מחצית הזכויות בדירה השנייה יירשמו על שמו ואני מורה לב"כ התובע להגיש תוך שבעה ימים פסיקתא לחתימתי בעניין זה. יובהר כי חרף הסעדים שהתבקשו בכתב התביעה, לא מצאתי מקום להורות על פירוק השיתוף בדירת המגורים במסגרת ההליכים שבפניי שכן, סעד של פירוק השיתוף שמור אך לבעל הזכויות הרשום. משכך וככל שעומד התובע על סעד זה, ירשום הזכויות על שמו ויגיש תובענה מתאימה בהליך נפרד.

33. השיתוף בחשבונות הבנק

עוד טען האיש כי קיים שיתוף בחשבונות הבנק של האישה. בעניין זה אין דעתי כדעתי. יאמר כי הגם שהוכח כי האיש העביר כספים לא מבוטלים לחשבון הבנק של האישה הרי שאין מדובר בנכס משפחתי מובהק כמו דירת מגורים שאז מידת הראיות הנדרשות לצורך הוכחת כוונת השיתוף מופחתת קמעא. בנוסף, לאיש היה חשבון בנק נפרד תקופה לא מבוטלת ובאופן מודע הצדדים בחרו שלא לפתוח חשבון בנק משותף לאחר גירושיהם. האיש בחר מתי או לא להעביר כספים לחשבון הבנק של האישה וחשבונות הבנק של הצדדים לא היו גלויים אחד בפני השני. כך גם לא מצאתי מקום להתעלם מהעובדה שהאיש בחר מתי להעביר כספים לחשבונה של האישה ומתי הפסיק להעביר כספים על פי רצונו והעביר כספים לחשבון בנו במקום לחשבונה ואף לאמור בהסכם שנערך על ידי הצדדים בשנת 1998 שם נרשם בסעיף 8 כי כל נכס אחר, לרבות זכויות כספיות יישאר בבעלות הצדדים וכפי שרשומים בפועל.

אשר על כן, אני קובעת כי לא עלה בידי האיש להוכיח כוונת שיתוף בחשבון הבנק של האישה והוא אינו זכאי למחצית מהזכויות בחשבון.

34. השיתוף בזכויות הסוציאליות של הצדדים

לטענת האיש הוא זכאי למחצית הזכויות הסוציאליות אותן צברה האישה במהלך שנות חייהם המשותפים. בעניין זה נקבע כאמור לעיל בסעיף 8 להסכם כי:

"מוסכם כי כל נכס אחר ולרבות זכויות כספיות, קופ"ג, תוכניות חיסכון, ביטוחי חיים וכיו"ב יישארו ע"ש ובבעלות הצדדים כפי שהנם כיום, תוך שלכל צד לא תהא זכות בחלקו של הצד שכנגד".

במצב דברים זה ושעה שקבעתי ההסכם בתוקף ובני הזוג ככל הנראה חזרו לחיות יחדיו משנת 2003, ברי כי האיש אינו זכאי לחלק מהזכויות הסוציאליות שנצברו עד שחזרו לחיות יחדיו.

אומנם התובע הפנה לפסיקה לפיה הלכת השיתוף בזכויות כוללת את כלל נכסי בני הזוג ואינה כוללת רק נכסים משפחתיים, אלא גם את הזכויות הסוציאליות לרבות פיצויי פיטורין, זכויות פנסיה, ביטוחי מנהלים וכיו"ב (ראו [רע"א 8791/00 שלם נ' טוויקו בע"מ](#)), עם זאת ושעה שקבעתי כי ההסכם בתוקף, ברי כי אינו חל על התקופה טרם עריכת ההסכם. אשר לתקופה שלאחר מכן, הנטל להוכיח כי היתה כוונת שיתוף מוטל כאמור על התובע

האיש הוסיף וטען ששעה שאין איזכור מפורש בהסכם ביחס לזכויות הסוציאליות, די בכך בכדי לקבוע כי קיימת כוונה לשיתוף כאמור. עם זאת ושעה שההסכם בין הצדדים לא בוטל ונקבע בו באופן מפורש כי לא יחול על כלל נכסי הצדדים לרבות זכויותיהם הכספיות, ברי כי על התובע להוכיח כי היתה כוונת שיתוף ספציפית ביחס לכספי קופות הגמל; תוכניות חיסכון; ביטוחי חיים וכיו"ב. בעניין הנדון ובניגוד לדירת המגורים, שם הוכח כי היתה כוונה לשתף האיש נוכח תרומתו לדירת המגורים, לא הוכח כך ביחס לזכויות הסוציאליות. תרומתו של האיש הוכחה ביחס לחיי היומיום של הצדדים ולדירת הצדדים, אולם לא שוכנעתי כי היתה כוונת שיתוף ביחס לכלל נכסיהם שעה שלא תמיד מיהר האיש להעביר לאישה את כלל הכנסותיו ואף פתח חשבון בנק נפרד על שמו ונראה כי כוונת השיתוף היתה ביחס לנכסים יומיומיים בלבד וחלה ביחס לדירה השנייה בלבד לה תרם האיש במאמץ משותף ולא התרשמתי כי הזכויות הסוציאליות היו פרי מאמץ משותף של הצדדים וכוונת שיתוף כאמור, אינה משקפת את רצון הצדדים שבצעו הפרדה מוחלטת בעניין זה בהתאם להוראות ההסכם בשנת 1998. לפיכך, לא התרשמתי כי הצדדים התכוונו למיזוג טוטאלי של כלל רכושם ובכלל זה זכויותיהם הסוציאליות.

במצב דברים זה, אני קובעת כי לא עלה בידי התובע להרים הנטל המוגבר הרובץ עליו מהיות הצדדים ידועים בציבור ולהציג בפניי ולו ראיה אחת כי היתה לצדדים כוונת שיתוף בזכויותיה של הנתבעת מעבודתה וכאמור, אף בהוראות ההסכם נקבע ההיפך.

35. בכל הנוגע לשיתוף במיטלטלין ושעה שהצדדים חיו כידועים בציבור במשך 15 שנה לכל הפחות ונהגו בשיתוף ביחס לנכסי היומיום, אני קובעת כי קיימת כוונת שיתוף. משכך, אני מורה לאישה לערוך שתי רשימות ביחס לנכסי המיטלטלין המצויים בדירה תוך שבעה ימים ולהמציאה לאיש, כאשר על האיש לבחור שבעה ימים לאחר מכן, רשימה אחת מתוך השתיים וליטול מיטלטליו.

36. סוף דבר

מכל המקובץ עולה כי דין תביעתו לביטול ההסכם להידחות ותביעתו הרכושית להתקבל בחלקה כמפורט לעיל.

נוכח התוצאה אליה הגעתי ושעה שתביעתו של התובע לביטול הסכם נדחתה ותביעתו השנייה נתקבלה בחלקה, לא מצאתי מקום לעשות צו להוצאות לטובת מי מהצדדים.

המזכירות תמציא פסק הדין לעיונם של הצדדים ותסגור את שני התיקים שבכותרת.

פסק הדין מותר לפרסום ללא פרטים מזהים.

ניתן היום, י"ב אדר א' תשפ"ב, 13 פברואר 2022, בהעדר הצדדים.

[בעניין עריכה ושינויים במסמכי פסיקה, חקיקה ועוד באתר נבו – הקש כאן](#)

עפרה גיא 54678313-/-

נוסח מסמך זה כפוף לשינויי ניסוח ועריכה